

ความพึงพอใจและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปาริชาติ วงศ์ก้อม Ph.D. (Nursing)* อสภัย สืบกันต พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)**

วาสนา รวยสูงเนิน Ph.D. (Nursing)*** นุชชา สมใจวงศ์ Ph.D. (Nursing)***

บงลักษณ์ เมธากาญจนศักดิ์ Ph.D. (Nursing)*** ศลวิวัฒน์ แสนโสม Ph.D. (Public Health)***

มะลิวรรณ ศิลารัตน์ ปส.ด. (การพยาบาล)*** ชัดเจนค์ แพรขาว ปส.ด. (การพยาบาล)****

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงกระแสสังคมโลกและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลต่อการใช้ชีวิตและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน และจากสถานการณ์การระบาดโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้มีข้อจำกัดในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ระบบการศึกษาจึงต้องปรับกระบวนการทัศน์ใหม่เป็นรูปแบบออนไลน์ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจ และผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 รวมถึงการสะท้อนปัญหา/อุปสรรค และการให้ข้อเสนอแนะของผู้เรียน เก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 88 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.32 โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์สำหรับวัดความพึงพอใจและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean=3.48, SD=1.41) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจในด้านเนื้อหา (Mean=4.05, SD=1.41) ผู้สอน (Mean=4.02, SD=0.71) วิธีการจัดการเรียนการสอน (Mean=3.95, SD=0.71) วัตถุประสงค์ (Mean=3.91, SD=0.00) และการประเมินผล (Mean=3.89, SD=0.00) ผู้เรียนสะท้อนว่าการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์มีประโยชน์อย่างมากและเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน อย่างไรก็ตามผู้เรียนแต่ละคนมีปัจจัย/เงื่อนไขและข้อจำกัดแตกต่างกัน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ต้องการกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสม ได้แก่ ระบบสนับสนุนและเทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศ ความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมให้การเรียนบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้

คำสำคัญ: ผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาพยาบาล การเรียนแบบออนไลน์ ความพึงพอใจ

วันที่รับบทความ 10 พฤษภาคม 2565 วันที่แก้ไขบทความเสร็จ 10 มิถุนายน 2565 วันที่ตอบรับบทความ 21 มิถุนายน 2565

*อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้จัดทำบทความต้นฉบับ อีเมล oratsu@kku.ac.th

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

****รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Satisfaction and outcomes of online learning teaching style in the adult health nursing I course among 2nd year nursing students, Faculty of Nursing, Khon Kaen University

Parichat Wonggom Ph.D. (Nursing)* Orathai Suebkinorn M.N.S (Adult Nursing)**
Wasana Ruaisungnoen Ph.D. (Nursing)*** Busaba Somjaivong Ph.D. (Nursing)***
Nonglak Methakanjanasak Ph.D. (Nursing) *** Donwiwat Saensom Ph.D. (Public Health)***
Maliwan Silarat Ph.D. (Nursing)*** Chatkhane Peakaw Ph.D. (Nursing)****

Abstract

Changes in global trends and advances in information technology affect the lives and learning methods of learners. Regarding the situation of the COVID-19 pandemic, there are restrictions on learning management in the classroom. The education system, therefore, had to apply a new paradigm to the online platform. The purpose of this study was to determine student satisfaction and outcomes with online education and to identify barriers and suggestions regarding online education among second-year nursing students enrolled in Khon Kaen University's Adult Health Nursing I online course. Online questionnaires measuring satisfaction and outcomes with online education were used to collect data from 88 participants (54.32%).

The study's findings indicated that participants' overall satisfaction was at moderate level (Mean=3.48, SD=1.41). Participants rated high satisfaction for several dimensions, including content (Mean=4.05, SD=1.41), instructor (Mean=4.02, SD=0.71), teaching and learning method (Mean=3.95, SD=0.71), objective (Mean=3.91, SD=0.00) and evaluation (Mean=3.89, SD=0.00). Online teaching is very useful and appropriate for current situation. However, each individual learner has different factors/conditions and limitations. Therefore, the management of online teaching and learning requires strategies that are appropriate, including support systems and information communication technology as well as instructor and learner readiness, which are important to achieve learning outcomes.

keywords: learning outcome; nursing student; online learning; satisfaction

Received 10 May 2022 Revised 10 June 2022 Accepted 21 June 2022

*Lecturer, Faculty of Nursing, Khon Kaen University

**Lecturer, Faculty of Nursing, Khon Kaen University, Corresponding author, E-mail: oratsu@kku.ac.th

***Assistant professor, Faculty of Nursing, Khon Kaen University

****Associate professor, Faculty of Nursing, Khon Kaen University

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงกระแสสังคมโลก ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการใช้ชีวิตและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบกับการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 และมีคุณลักษณะสำคัญสำหรับอนาคตยังเป็นการท้าทายของระบบการศึกษาในปัจจุบัน นอกจากนี้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ส่งผลให้ข้อจำกัดในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ระบบการศึกษาจึงต้องปรับกระบวนการทัศน์ใหม่เพื่อให้ผู้เรียนปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง^{1,2} โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ (student-centered learning) และส่งเสริมผู้เรียนให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา³ ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง (active learning) และมีการเรียนรู้แบบนำตนเอง (self-directed learning) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (online learning) จึงเป็นรูปแบบที่ถูกนำมาใช้จัดการเรียนการสอนทดแทนการเรียนในห้องเรียนและใช้กันอย่างแพร่หลาย⁴

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นการศึกษาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหา สื่อการสอน เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบการติดต่อสื่อสาร รวมถึงการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน^{5,6} นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ตลอดในทุกสถานที่และทุกเวลา และการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายแสวงหาความรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการเหล่านี้เป็น สิ่งสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา⁵ รวมถึง

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นการนำใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นช่องทางเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ การติดต่อสื่อสารและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ส่งไปยังผู้เรียนผ่าน web browser เพื่อให้สามารถเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นการส่งเสริมทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21⁶

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะสำคัญสำหรับอนาคตประกอบด้วยทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะ “4R+7C”⁷ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องใช้รูปแบบการสอนโดยบูรณาการคำนึงถึงปัจจัยเงื่อนไขและบริบทที่แตกต่างกัน รวมถึงมีวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่ครอบคลุมทั้งผลลัพธ์การเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กันไป^{8,9}

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 ให้กับนักศึกษายาบาลชั้นปีที่ 2 ซึ่งเป็นรายวิชาภาคทฤษฎีและมีรูปแบบการสอนแบบผสมผสานทั้งการบรรยาย (lecture) วิเคราะห์กรณีศึกษา (case study) และการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (flipped classroom) ผ่านระบบ KKU e-learning โดยส่งเอกสาร ใบงาน และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ อัปโหลดลงในระบบ e-learning ของรายวิชาฯ และมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาจากเอกสารประกอบการเรียนการสอน คลิปวิดีโอ power point และ e-book มาล่วงหน้า และเปิดการสอนแบบ live discussion เพื่อบรรยายสรุปและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอภิปราย ชักถามข้อสงสัยต่างๆ ผ่านระบบ VDO conference เช่น zoom meeting แม้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์จะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับ

สถานการณ์ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามจากการพูดคุยกับผู้เรียนที่มีประสบการณ์การเรียนรู้แบบออนไลน์พบว่ามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่แตกต่างกันและมีประเด็นปัญหาในการเข้าใช้ในระบบ KKU e-learning อาจส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ทีมผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจทำการศึกษาความพึงพอใจและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการ และครอบคลุมกลุ่มผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการเรียนการ

สอนแบบออนไลน์ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีการจัดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความคิด การวิเคราะห์วิจารณ์ การรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้า ทำให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจัดสรรเวลาศึกษาและทบทวนเนื้อหาได้ตามที่ผู้เรียนต้องการได้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีความสะดวกและทันสมัย โดยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ได้มีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการจัดการเรียนการสอนกับเนื้อหาวิชา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีลักษณะการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอน

นอกจากนี้ยังมีการใช้กรอบแนวคิดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21⁷ ในการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะ E (4R+7C) E มาจาก Ethical person คือ ผู้มีคุณธรรม จริยธรรม 4R คือ Reading (อ่านออก) Writing (เขียนได้) และ Arithmetics (คิดเลขเป็น) และ Reasoning (การใช้เหตุผล) 7C คือ 1) Critical thinking and problem solving (ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) 2) Creativity and innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) 3) Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) 4) Collaboration, teamwork and leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) 5) Communications, information, and media literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) 6) Computing and ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) 7) Career and learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป ความพึงพอใจของนักศึกษา

และผลลัพธ์ที่เกิดประโยชน์กับนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ ทำการศึกษาระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน 2564

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 162 คน ที่ลงทะเบียนเรียนและหลังเรียนจบในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 ปีการศึกษา 2563 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ อายุ เพศ และเกรดเฉลี่ย GPA

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยนำจากการทบทวนวรรณกรรม มีข้อคำถาม 20 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ 2) เนื้อหา 3) ด้านผู้สอน 4) วิธีการจัดการเรียนการสอน 5) วิธีการประเมินผล และความพึงพอใจโดยรวม 1 ข้อ โดยลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert's scale) 5 ระดับ เรียงจากระดับความพึงพอใจมากที่สุด (5 คะแนน) ถึงระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด (1 คะแนน) โดยมีวิธีการแปลผลดังนี้คือ พึงพอใจน้อยที่สุด ได้คะแนน ≤ 1.49 พึงพอใจน้อย ได้คะแนน 1.50-2.49 พึงพอใจปานกลาง ได้คะแนน 2.50-3.49 พึงพอใจมาก ได้คะแนน 3.50-4.49 และ พึงพอใจมากที่สุด ได้คะแนน ≥ 4.50

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามผลลัพธ์ที่เกิดประโยชน์กับนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยนำจากการทบทวนวรรณกรรมโดยใช้กรอบแนวคิดการเรียนการสอนในศตวรรษ

ที่ 21 ในการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ได้แก่ ทักษะ E (4R+7C) มีข้อคำถาม 30 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ 2) ด้านทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี 3) ด้านทักษะการสื่อสาร 4) ด้านทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม 5) ด้านทักษะการเรียนรู้ 6) ด้านทักษะการร่วมมือ โดยลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert's scale) 5 ระดับ เรียงจากระดับตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด (5 คะแนน) ถึงตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด (1 คะแนน) โดยมีวิธีการแปลผลดังนี้ คือ พึงพอใจน้อยที่สุด ได้คะแนน ≤ 1.49 พึงพอใจน้อย ได้คะแนน 1.50-2.49 พึงพอใจปานกลาง ได้คะแนน 2.50-3.49 พึงพอใจมาก ได้คะแนน 3.50-4.49 และพึงพอใจมากที่สุด ได้คะแนน ≥ 4.50

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จำนวน 3 ข้อ คือ 1) นักศึกษาคิดว่าสิ่งใดเป็นปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในวิชานี้ 2) นักศึกษาคิดว่าอะไรที่เป็นอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในวิชานี้ 3) นักศึกษามีข้อเสนอแนะให้คณะ อาจารย์ หรืออื่นๆ มีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาหรือลดอุปสรรคอย่างไร

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้ง 4 ส่วน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์พยาบาลและมีความเชี่ยวชาญในด้านการศึกษ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและมีค่าความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.90 ได้นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

จำนวน 30 ราย คือ ในกลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชานี้ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เท่ากับ 0.92 และแบบสอบถามผลลัพธ์ที่เกิดประโยชน์กับนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เท่ากับ 0.90

การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย

โครงการวิจัยนี้ผ่านการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ แบบยกเว้นการพิจารณาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่ HE632278 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2563 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคำนึงถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างเป็นหลัก โดยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาการเก็บข้อมูล และสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่ออย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ให้จะถูกเก็บเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลเป็นการนำเสนอในภาพรวมไม่มีการระบุตัวบุคคลและข้อมูลจะไม่ถูกนำไปใช้ในกรณีใดๆ นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอโครงร่างงานวิจัยพร้อมเครื่องมือวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเมื่อได้รับการพิจารณารับรองเรียบร้อยแล้ว จึงได้ดำเนินการเสนอขอต่อคณะพยาบาลศาสตร์เพื่อเก็บข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนัดหมายและเข้าพบอาสาสมัครผ่านระบบออนไลน์ zoom meeting เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการวิจัย การทำแบบสอบถาม และอธิบายประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมการวิจัย สิทธิในการปฏิเสธการเข้าร่วม และสิทธิการถอนตัวออกจากการวิจัยได้ทุกเมื่อโดยไม่มีผลกระทบใดๆ หลังจากนั้นเปิดโอกาสให้

สอบถามข้อสงสัยจนเข้าใจดีแล้วและให้เข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ เมื่อตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมตอบแบบสอบถาม โดยส่งลิงค์แบบสอบถามแบบออนไลน์ (Microsoft form) ให้อาสาสมัครผ่าน facebook และ e-learning ของรายวิชา ใช้เวลาตอบแบบสอบถามประมาณ 20-30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window version 21 (statistical package for the social science) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) ระดับความพึงพอใจและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3) ข้อมูลปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ วิเคราะห์โดยการสรุปและจัดหมวดหมู่

ผลการวิจัย

การวิจัยความพึงพอใจ ผลลัพธ์ ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีนักศึกษาเข้าร่วมตอบแบบสอบถามทั้งหมด 88 คน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 จำนวน 162 คน มีนักศึกษาเข้าร่วมการศึกษา 88 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.32

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 82 คน
(ร้อยละ 93.18) มีอายุระหว่าง 19-22 ปี
(Mean=20.18, SD=0.56) เกรดเฉลี่ย (GPA)
ระหว่าง 1.95-3.70 (Mean 2.96, SD=0.93)

2. ระดับความพึงพอใจและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

การจัดการเรียนการสอน	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ		การแปลผล
	Mean	SD	
ความพึงพอใจโดยรวม	3.48	1.41	ปานกลาง
ความพึงพอใจรายด้าน			
ด้านวัตถุประสงค์	3.91	0.00	มาก
ด้านเนื้อหา	4.05	1.41	มาก
ด้านผู้สอน	4.02	0.71	มาก
ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน	3.95	0.71	มาก
ด้านวิธีการประเมินการจัดการเรียน	3.89	0.00	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง (Mean=3.48, SD=1.41) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์อยู่ใน

ระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านเนื้อหา (Mean=4.05, SD=1.41) ด้านผู้สอน (Mean=4.02, SD=0.71) ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน (Mean=3.95, SD=0.71) และด้านวิธีการประเมินการจัดการเรียน (Mean=3.89, SD=0.00)

ตารางที่ 2 ผลลัพธ์ที่เกิดประโยชน์กับนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

ผลลัพธ์	คะแนนเฉลี่ยรายด้าน		การแปลผล
	Mean	SD	
ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ	4.10	0.71	มาก
ด้านทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี	3.92	0.71	มาก
ด้านทักษะการสื่อสาร	3.86	0.00	มาก
ด้านทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม	3.86	0.00	มาก
ด้านทักษะการร่วมมือ	3.85	0.00	มาก
ด้านทักษะการเรียนรู้	3.75	2.12	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ (Mean=4.10, SD=0.71) ด้านทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Mean=3.92, SD=0.71) ด้านทักษะการสื่อสารและด้านทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Mean=3.86, SD=0.00) ด้านทักษะการร่วมมือ (Mean=3.85, SD=0.00) และด้านทักษะการเรียนรู้ (Mean=3.75, SD=2.12)

3. ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

3.1 ข้อคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

จากการสรุปข้อคิดเห็นของนักศึกษาได้สะท้อนปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ดังการสรุป ดังนี้

1. ด้านความพร้อมทางเทคโนโลยี และระบบสนับสนุน คือ สัญญาณอินเทอร์เน็ตหรือระบบ wi-fi ไม่คงที่และทั่วถึง ขณะเข้าชั้นเรียนออนไลน์มักจะมีปัญหาสัญญาณอินเทอร์เน็ตขาดหายบ่อยๆ ทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่องและติดตามเนื้อหาไม่ทัน นอกจากนี้การได้รับทุนสนับสนุนให้มีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนแบบออนไลน์ไม่เพียงพอและไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกคน

2. ด้านตัวนักศึกษา เกิดปัญหาหลายด้าน เช่น ต้องปรับตัวต่อการเรียนแบบออนไลน์อย่างมาก การจัดการเวลาไม่เหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพ การเรียนแบบออนไลน์ไม่มีแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้สนใจเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน การเรียนออนไลน์ส่งผลเสียต่อสุขภาพเนื่องจากต้องจ้องหน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา ทำให้ปวดตา และเสียสมาธิในการเรียนบ่อยครั้ง อีกทั้งเนื้อหาบางเรื่องมีความยาก ต้องกลับไปนั่งเรียนอีกรอบ ทำให้เสียเวลามาก ส่งผลให้ปวดตามากขึ้น และการจัดการเวลาในการ

ทำงานกลุ่มจะมีความลำบากในเรื่องการพูดคุยและยากต่อการแบ่งงานและส่งงานภายในกลุ่ม

3. ด้านเนื้อหาวิชา เช่น เนื้อหาวิชาที่ใช้สอนมีจำนวนมาก บางครั้งเรียนไม่ทันต้องสอนชดเชย บางหัวข้อใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้นักศึกษาไม่เข้าใจเนื้อหาและไม่มีช่องทางการในการติดต่อผู้สอนเพื่อซักถามข้อสงสัย การได้รับมอบหมายงานที่มากจนเกินไปทำให้จัดสรรเวลาได้ไม่ลงตัว และการทำงานผ่านทางออนไลน์ทำให้ความร่วมมือหรือความเข้าใจลดลง

4. ด้านผู้สอน เช่น รูปแบบการสอนในบางหัวข้อไม่น่าสนใจ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนไม่ทั่วถึง และพูดเร็วเกินไปทำให้ผู้เรียนตามเนื้อหาไม่ทัน

5. ด้านอื่นๆ เช่น การเรียนแบบออนไลน์ทำให้การมีปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนระหว่างผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียนน้อยลง รูปแบบการสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารไม่ทั่วถึง ควรมีการแจ้งเตือนเป็นระยะ เพิ่มค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ตสำหรับการเรียน และส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพทั้งด้านร่างกายและอารมณ์ เช่น ปวดตา สายตาสั้น เกิดความรู้สึกเหนื่อยล้า เบื่อ เหน่า เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

จากการสรุปข้อคิดเห็นของนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ดังการสรุปดังนี้

1. ด้านผู้สอน ควรใช้กลวิธีและเทคนิคในการสอนที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจกระตุ้น และทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น เช่น การใช้เกมส์ การทำแบบทดสอบระหว่างเรียน การวิเคราะห์กรณีศึกษา นอกจากนี้ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นการคิดและการเรียนรู้ของนักศึกษา ควรลงสื่อและเอกสารประกอบการ

สอนต่างๆ ใน e-learning ของวิชาก่อนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้อ่านและเตรียมตัวก่อนเข้าเรียนออนไลน์

2. ด้านเนื้อหาวิชา ควรมีการมอบหมายงานที่เหมาะสมมากขึ้น และลดภาระงานที่มากเกินไปควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ทั้งแบบออนไลน์และในห้องเรียน ควรบันทึกวิธีโอชะทำการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกลับมาทบทวนเนื้อหาได้ การจัดแบ่งสอยย่อยสามารถช่วยให้ นักศึกษามีเวลาในการเตรียมตัวสอบ โดยปรับลักษณะของข้อสอบให้สั้นและกระชับ หรือเพิ่มระยะเวลาในการทำข้อสอบ นอกจากนี้ควรมีการเฉลยข้อสอบของการสอบย่อยในแต่ละครั้ง เพื่อให้ นักศึกษาเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

1. ความพึงพอใจและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

1.1 ความพึงพอใจของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

ผู้เรียนมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาในระดับมาก เนื่องจากผู้เรียนเห็นว่ารายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ มีความสำคัญที่จะต้องเรียนรู้เพื่อนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการให้การพยาบาลแก่ผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความทันสมัย นอกจากนั้นในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผู้สอนจะมีการสรุปสาระเนื้อหาสำคัญในรูปแบบของ electronic books หรือ electronic files และมีการจัดทำสื่อ VDO clip สรุปสาระสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง และสามารถทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามผู้เรียนบางรายสะท้อนว่าเนื้อหาของรายวิชานี้มีมากเกินไป อีกทั้งการเรียนการสอนถูกปรับเป็นรูปแบบออนไลน์ทั้งหมดซึ่งผู้เรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนรูปแบบนี้ จึงทำให้จัดการเวลาได้ยากขึ้น และตามเนื้อหาไม่ทันในบางหัวข้อ

ผู้เรียนมีความพึงพอใจด้านผู้สอนในระดับมาก เนื่องจากในแต่ละหัวข้อจะมีชั่วโมงที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเนื้อหาสาระสำคัญ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัยจากผู้สอนโดยตรงผ่านระบบประชุมออนไลน์ด้วยโปรแกรม zoom meeting และมีการแจ้งประกาศเกี่ยวกับบทเรียนอย่างสม่ำเสมอผ่านสื่อ e-learning และ Facebook ของรายวิชา นอกจากนั้นผู้สอนยังให้ช่องทางการติดต่อสื่อสารแก่ผู้เรียนหลากหลายช่องทางทั้ง e-learning, Facebook, e-mail ซึ่งจะช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนคนอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Martin et, al.¹⁰ เมื่อใช้วิธีการสอนรูปแบบออนไลน์จะต้องมีช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหลากหลายช่องทางและมีการสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อคงไว้ซึ่งปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน นอกจากนั้นผู้สอนจะต้องมีการตอบสนองต่อการติดต่อหรือคำถามของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอภายในระยะเวลา 7 วัน ผ่านสื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อความและ VDO clip เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้เรียนให้ข้อเสนอแนะว่าการเรียนในรายวิชานี้มีจำนวนผู้เรียนมากเกินไป ทำให้การตอบสนองของอาจารย์ผู้สอนอาจยังไม่ทั่วถึงครอบคลุม

ผู้เรียนมีความพึงพอใจด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนระดับมาก เนื่องจากการเรียนการสอนใช้ case-based discussion ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ e-learning ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนและเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ โดยสามารถเรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย ได้แก่ VDO clip สรุปสาระสำคัญในแต่ละหัวข้อ, power point, electronic book และเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ผู้สอนได้อัพโหลดเอาไว้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้สะดวกขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับบทเรียนในห้องเรียน

เพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับการศึกษาของ Draus et, al.¹¹ ที่ใช้ VDO clip สรุปเนื้อหาสำคัญเพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเข้าเรียนในคอร์สนั้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับการศึกษาของ แดนชัย ขอบจิตร, ดลนภา ไชยสมบัติ และสุทธิณี มหามิตร วงศ์แสน¹² ที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยใช้บทเรียนผ่านเว็บ (web-based instruction: WBI) ในรายวิชาการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 2 ซึ่งพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนในระดับดีมาก โดยให้ความคิดเห็นว่าการเรียนด้วยระบบ WBI มีความน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ รู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้นที่ได้ทำแบบทดสอบผ่านการเล่นเกมส์ และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ เรืองฤทธิ์ ทองอยู่, สุตาวรรณ สันหมอยา และอัญติมา กิจศรีนภดล¹³ ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนผ่านทาง e-learning สำหรับนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาหลักการและเทคนิคทางการพยาบาล มีการใช้สื่อหลากหลายหลายรูปแบบทั้งการดู ฟัง อ่าน และเขียน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความเข้าใจให้ผู้เรียนมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนผ่านทาง e-learning ในระดับมากที่สุด

ส่วนความพึงพอใจด้านวิธีการประเมินผล การจัดการเรียนการสอนนั้นพบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากมีการลดสัดส่วนการประเมินผลโดยการสอบข้อเขียนลง และการใช้รูปแบบการเรียนการสอนและประเมินผลจาก case-based discussion, computer-based examination, online pre-post-test เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้เรียนให้ข้อเสนอแนะว่าในรายวิชามีการมอบหมายงานมากเกินไป เนื่องจากรายวิชาอื่นๆ ก็มีการมอบหมายงานเช่นเดียวกัน ทำให้เกิดการจัดสรรเวลาได้ค่อนข้างยากและการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในการทำงานกลุ่มในรูปแบบออนไลน์ทำได้ค่อนข้างยาก

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.48 (S.D.=1.41) ทั้งนี้เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่วิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เต็มรูปแบบทั้งรายวิชาด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ยังขาดการเตรียมความพร้อมในหลายด้าน ได้แก่ ความพร้อมด้านอุปกรณ์ อินเทอร์เน็ต เนื้อหาการสอนที่มาก และอาจมีการมอบหมายงานที่มากเกินไปจากหลายวิชา เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนออนไลน์ ทำให้ตนเองต้องมีความรับผิดชอบที่มากขึ้น ส่งผลให้มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 การรับรู้ผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

จากผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนรับรู้ว่าการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ของรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่ 1 เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อตนเองหลาย ๆ ด้านในระดับมาก ได้แก่ ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการร่วมมือ และทักษะการเรียนรู้ อีกทั้งเมื่อวิเคราะห์ถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ในด้านทักษะทางปัญญาจากการวิเคราะห์กรณีศึกษาพบว่า คะแนนการวิเคราะห์กรณีศึกษาเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบการเรียนรูปแบบเดิมในห้องเรียนเมื่อปีการศึกษาที่ผ่านมา สอดคล้องกับการศึกษาของ Park & Park¹⁴ ที่ศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ (critical thinking skills) และผลการเรียน (academic achievement) ก่อนและหลังการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ flipped classroom ในรายวิชาการพยาบาลสุขภาพผู้ใหญ่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และผลการเรียนที่ดีขึ้นและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนรับรู้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วย flipped classroom มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในหลายด้าน

และเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์และผลการเรียนของผู้เรียนระหว่างการเรียนรูปแบบออนไลน์และแบบดั้งเดิม ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์เปรียบเทียบกับแบบดั้งเดิม

1.3 ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ผู้เรียนได้สะท้อนปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งสะท้อนถึงปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่ยังขาดการเตรียมความพร้อมที่ดี ได้แก่ ความพร้อมทางระบบสนับสนุนและเทคโนโลยีความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปราโมทย์ ถ่างกระโทก, บุศรินทร์ หลิมสุนทร และณัฐชา พลาชีวะ⁴ ที่ได้ศึกษาวิจัยพบว่าอุปสรรคของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ได้แก่ การเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่มีประสิทธิภาพ ความไม่พร้อมของอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมของการเรียนออนไลน์ไม่เหมาะสม ไม่มีหนังสือหรือตำราเรียน และอุปสรรคในการทำงานกลุ่ม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์นั้นจะต้องเตรียมความพร้อมปัจจัยต่างๆ อย่างเหมาะสม¹⁵ เช่น มีความพร้อมของอุปกรณ์ในการเรียนออนไลน์ มีระบบเครือข่ายของอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและคงที่ ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม มีเทคนิคในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และมีช่องทางการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนหลากหลายช่องทาง รวมทั้งออกแบบการประเมินผลให้เหมาะสม ส่วนผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น มีวินัยในตนเอง และสามารถบริหารจัดการเวลาในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษานี้ สถาบันการศึกษา

ควรมีการปฐมนิเทศผู้เรียนเกี่ยวกับวิธีการและรูปแบบการเรียนการสอน และควรชี้ผู้สอนและผู้เรียนให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำเอาการเรียนแบบออนไลน์มาใช้ โดยในส่วนของนักศึกษาจะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายขึ้น ในส่วนของผู้สอนสามารถนำไปปรับข้อด้อยของการสอนในบางวิธีให้ดีขึ้น และควรมีการพัฒนาทักษะความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับผู้เรียนก่อนทำการเรียน ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้งานคอมพิวเตอร์ การใช้บริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น การค้นหาข้อมูลสารสนเทศ กระดานสนทนา และกระดานข่าว เป็นต้น สถาบันการศึกษาที่จะนำเอาการจัดการเรียนแบบออนไลน์จะต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านเครื่องมือและระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ดิจิทัลที่มีคุณภาพสำหรับให้นักศึกษายืมเรียน ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้รับประโยชน์ในการจัดการเรียนแบบออนไลน์

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาโดยการจัดการเรียนแบบออนไลน์ในรายวิชาอื่นๆ เพื่อพัฒนาวิธีการและรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาของรายวิชานั้นๆ และควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์เปรียบเทียบกับแบบดั้งเดิม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณอาสาสมัครทุกท่านที่เข้าร่วมการวิจัย และขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนในครั้งนี้

References

1. Ministry of Education Thailand. Notification of the Ministry of education on the closure of educational institutions affiliated with and under the supervision of the Ministry of Education; 2020. [cited 2019 Aug 20]. Available from: <https://www.moe.go.th/>. (in Thai)
2. Paudel P. Online education: Benefits, challenges and strategies during and after COVID-19 in Higher Education. *IJonSE* 2020;3(2):70-85.
3. Wangsrikoon A. Thai education in the 2nd century: Outcomes and development trends. *Humanities and Social Sciences Journal of Graduate School Pibulsongkram Rajabhat University* 2014;8(1):1-17. (in Thai)
4. Thangkratok P, Lhimsoonthon B, Palacheewa N, Tongtham A. Online nursing education during the coronavirus-19 pandemic: A case study of the epidemiology course. *JTNMC* 2021;36(3):31-44. (in Thai)
5. Dhawan S. Online learning: A panacea in the time of covid-19 Crisis. *J Educ Technol* 2020;49(1):5-22.
6. Thammametha T. E-Learning: From theory to practice. Nonthaburi: Sahamit Pringting and Company Publishing;2014. (in Thai)
7. Panit V. The ways to create learnings' student in the 21st century. Edition 1. Bangkok: Tatata Publication: 2014. (in Thai)
8. Songthai N, Yottavee W, Saengkhiew, P. Factors influencing the online learning behaviors of nursing students: The lower northern region. *BCNUT J Nurs* 2021;13(1):198-209. (in Thai)
9. Khuana K, Khuana T, Khieodi L. The development of an instructional model for empowering learning skills in 21st century. *HuJmsu* 2018;37(2):77-96. (in Thai)
10. Martin F, Wang C, Sadaf A. Student perception of helpfulness of facilitation strategies that enhance instructor presence, connectedness, engagement and learning in online courses. *Internet High Educ* 2018;37:52-65.
11. Draus P, Curran M, Trempus M. The influence of instructor-generated video content on student satisfaction with and engagement in asynchronous online classes. *JOLT* 2014;10(2):240-54.
12. Chopjit D, Chaisombut D, Wongsan SM. The effect of web based instruction (WBI), learning in the subject: Community health nursing II among the nursing students. *JNHR* 2018;11(3):95-105. (in Thai)
13. Thongyu R, Sanmorya S, Gidsrinopdon A. Developing of the learning and teaching with e-learning model for undergraduate nursing student in principle and techniques in nursing. *JNATNO* 2021;27(1):113-26. (in Thai)
14. Park EO, Park JH. Quasi-experimental study on the effectiveness of a flipped classroom for teaching adult health nursing. *Jpn J Nurs Sci* 2018;15(2):125-34.
15. Raes A, Detienne L, Windey I, Depaepe F. A systematic literature review on synchronous hybrid learning: Gaps identified. *Learn Environ Res* 2020;23(3):269-90.